

Затверджено на засіданні педагогічної ради

(назва ЗЗСО)

Протокол № _____ від « _____ » _____ 2024 р.

Навчальна програма
предмета «Зарубіжна література» для 7 класу, цикл базового предметного навчання (1 рік циклу)
(1 год. тижневого навантаження, усього 35 год. на рік) на 2024/2025 н.р.

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна програма укладена відповідно до вимог Державного стандарту базової середньої освіти (Постанова Кабінету Міністрів України від 30. 09. 2020 р. № 898) з метою реалізації мовно-літературної освітньої галузі (предмет - зарубіжна література (в перекладі українською мовою) для класів з українською мовою навчання), з урахуванням Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти (наказ Міністерства освіти і науки України від 09.08.2024 р. № 1120), на основі Модельної навчальної програми «Зарубіжна література. 5-9 класи» для 5–9 класів закладів загальної середньої освіти (в редакції наказу МОН України № 1226 від 10.10.2023 р.) (авт. Ніколенко О.М, Ісаєва О.О, Клименко Ж.В., Мацевко-Бекерська Л.В., Юлдашева Л.П., Рудніцька Н.П., Туряниця В.Г, Тіхоненко С.О., Вітко М.І., Джангобекова Т.А.).

Зміст навчальної програми забезпечують:

- підручник «Зарубіжна література» (автори: Ковбасенко Ю., Первак О., Дячок С. К. — Київ: Літера ЛТД, 2024);
- матеріали для вчителя та учнів на онлайн платформі видавництва Літера ЛТД <https://www.e-litera.com.ua/zarubizhna-literatura-7-klas-nush/> та сайті авторського колективу: <http://literature-in-nush.com.ua/> ;
- матеріали для вчителя та учнів на сайті Адріани Химинець «Світ літератури» <https://svitliteraturu.com/>
- відеопрезентації до уроків на Ютуб-каналі Адріани Химинець <https://www.youtube.com/@AdrianaHiminets/playlists>

Навчальна програма ґрунтується на визначених стандартом ціннісних орієнтирах (пункт 4 Державного стандарту); охоплює формування наскрізних у всіх ключових компетентностях умінь (пункт 9 Державного стандарту); орієнтується на компетентнісний потенціал мовно-літературної освітньої галузі, що визначає здатність освітньої галузі формувати всі ключові компетентності через розвиток умінь і ставлень та базові знання (Додаток № 1 до Державного стандарту); передбачає реалізацію вимог до обов'язкових результатів навчання у мовно-літературній освітній галузі (Додаток № 2 до Державного стандарту). Вона є основою для календарно-тематичного та поурочного планування, у якому вчитель, планує види роботи, спрямовані на опанування змісту матеріалу та формування ключових і предметних компетентностей. Це дає можливість врахувати інтереси й рівень підготовки учнів, конкретні умови викладання, рівень володіння учнями іноземними мовами; знання української мови і літератури, історії та інших предметів тощо.

Головна мета вивчення зарубіжної літератури – прилучення учнів до найкращих здобутків класичної й сучасної художньої літератури різних країн і народів, формування компетентних читачів, здатних творчо сприймати, критично оцінювати й насолоджуватися художніми

творами, брати участь у різних комунікативних ситуаціях та взаємодії (зокрема із застосуванням цифрових технологій) на підставі прочитаних художніх текстів і медіатекстів відповідно до контексту.

Завдання вивчення зарубіжної літератури в 7-9 класах:

- сформувати в учнів стійкий інтерес до художньої літератури, усвідомлене дбайливе ставлення до світової художньої літератури як духовної скарбниці людства,
- стійкі моральні якості та громадянську позицію з допомогою творів класичної та сучасної художньої літератури,
- основні уявлення про найбільш репрезентативні для національних літератур світу здобутки художньої літератури, провідні епохи, жанри, напрями класичної літератури та яскраві явища сучасної художньої літератури, вміння розрізняти твори різних родів і жанрів у їхній специфіці та художній вартості;
- розвивати вміння сприймати, аналізувати й інтерпретувати художні тексти та медіатексти із застосуванням основних теоретичних понять, виокремлювати основні компоненти змісту й форми в художньому творі, встановлювати між ними зв'язки, визначати їхні функції,
- досліджувати літературні та мовні явища в художньому тексті та медіатексті,
- шукати потрібну інформацію, її критично оцінювати, творчо опрацьовувати та використовувати для досягнення власних цілей,
- навички взаємодіяти (усно і письмово) в різних комунікативних ситуаціях,
- творчо самовиражатися у різних видах діяльності, зокрема в цифровому середовищі із дотриманням правил безпеки та академічної доброчесності.

Структура навчальної програми

Навчальна програма предмета «Зарубіжна література» для 7 класу містить:

1. Пояснювальну записку.
2. Основну частину, у якій зазначено зміст навчального предмета (за розділами, темами), очікувані результати навчання учнів (що корелюють із результатами навчання та орієнтирами для оцінювання учнів у мовно-літературній галузі відповідно до Державного стандарту), види навчальної діяльності учнів (за розділами).
3. Прикінцеву частину, яка містить стратегію, методичні підходи до спільної діяльності вчителя / вчительки й учнівства щодо досягнення очікуваних результатів навчання з навчального предмета, окреслено методи й технології навчання, орієнтовні ресурси, необхідні для досягнення мети, опис системи оцінювання (зокрема формувального та підсумкового), інструментарій для оцінювання тощо.

Додаток. Список творів для додаткового читання та список електронних бібліотек для дітей і юнацтва.

Орієнтовний розподіл навчального навантаження у 7 класі

I СЕМЕСТР – 17 г.	II СЕМЕСТР – 18 г.
Вступ. Роль художнього перекладу в сучасну добу – 1 г.	Сила дружби і кохання – 4 г.
Герої та героїні балад – 4 г.	Розслідуємо детективні історії – 3 г.
Лицарство в літературі – 5 г.	Особиста відповідальність – 4 г.
Пам'ятаємо про минуле – 6 г.	Сутність людини – 5 г. ПЧ -1 г. Підсумкові роботи входять в кількість годин розділів.
ПЧ – 1 г. Підсумкові роботи входять в кількість годин розділів	Підсумки (за рік) – 1 г.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА (зміст навчального предмета, очікувані результати навчання, види навчальної діяльності учнів)

Очікувані результати навчання	Зміст навчального матеріалу	Види навчальної діяльності учнів
ВСТУП. РОЛЬ ХУДОЖНЬОГО ПЕРЕКЛАДУ В СУЧАСНУ ДОБУ – 1 г.		
<p>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації у різних комунікативних ситуаціях: свідомо застосовує прийоми активного слухання (уточнення, переказ почутого, формулювання висновків на підставі почутого та ін.) [9 МОВ 1.1.1-1]; самостійно передає за допомогою різних засобів візуалізації власне розуміння почутого та/або прочитаного повідомлення, структуруючи інформацію [9 МОВ 1.2.3-1].</p> <p>II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів: використовує різні складники друкованого чи цифрового текстового джерела інформації для створення власного повідомлення (усного або письмового) про доробок 1-2 українських перекладачів [9 МОВ 2.1.2-1].</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі: виконує різні ролі у груповій комунікації (очно або онлайн), обирає потрібні стратегії співпраці в процесі обговорення значення художнього перекладу для розвитку культури, представлення улюблених книжок зарубіжної літератури в українських перекладах, постатей українських перекладачів [9 МОВ 3.2.2-1].</p> <p>IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення: аналізує окремі мовні явища в текстах художніх перекладів, робить висновки щодо функціонування та доцільності використання певних мовних одиниць [9 МОВ 4.1.2-1].</p>	<p>Оригінал і переклад. Види перекладів. Видатні українські перекладачі.</p> <p><i>Теорія літератури (ТЛ) Поглиблення понять: оригінал і переклад. Література і культура (ЛК) Значення художнього перекладу для розвитку культури, дружніх взаємин між країнами та народами.</i></p> <p><i>Україна і світ (УС) Основні відомості про розвиток української перекладацької школи.</i></p> <p><i>Медіатекст (МТ) Документальні фільми, науково-популярні тексти, спогади про представників української перекладацької школи.</i></p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, виразне, вибіркоче або ін.), аудіювання, перетворення текстової інформації на візуальну (схема, таблиця, плакат тощо), коментар візуальної інформації, створення повідомлення (усного або письмового) на підставі використання текстових та/або цифрових джерел, взаємодія у групі (очна або онлайн), обговорення специфіки художнього перекладу, його значення для розвитку різних галузей культури і міжкультурних взаємин, історичної місії українського перекладацтва.</p>
ГЕРОЇ ТА ГЕРОЇНІ БАЛАД (1 фольклорна і 1 літературна балади за вибором учителя) – 4 г.		
<p>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації у різних комунікативних ситуаціях: відповідає на запитання за змістом почутих та/або прочитаних балад, акцентуючи увагу на важливих деталях сюжету та зображення персонажів у творі [9 МОВ 1.1.2-1]; обговорює актуальність, жанрово-родову приналежність художнього тексту/медіатексту, його ідейно-тематичні та естетичні особливості, зв'язок з епохою, творчістю митця [9 МОВ 1.1.2-2]; переказує художній текст/медіатекст, акцентуючи увагу на змісті в цілому, на окремих важливих</p>	<p>Балада як жанр усної народної творчості. Характерні ознаки балади.</p> <p>«Як Робін Гуд став розбійником», «Поєдинок Робіна Гуда з Гаєм Гізборном». (1 за вибором учителя). Ідеї свободи й служіння народові. Образ народного захисника Робіна</p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, виразне, «ланцюжком», вибіркоче, коментоване, прогнозоване або ін.), відповіді на запитання за змістом балади, обговорення художнього тексту/медіатексту, аналіз та інтерпретація</p>

<p>деталях художнього тексту/медіатексту відповідно до мети і ситуації спілкування [9 МОВ 1.2.1-1]; окреслює тематику і проблематику почутого та/або прочитаного художнього тексту/медіатексту для подальшої інтерпретації [9 МОВ 1.4.1-1].</p> <p>II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів: коментує та обґрунтовує актуальність порушених у художніх текстах/медіатекстах проблем із урахуванням власного досвіду та культурно-історичного контексту [9 МОВ 2.2.1-1]; знаходить спільне і відмінне у баладах різних культур за тематикою, проблематикою, мовним оформленням, структурою тощо [9 МОВ 2.2.4-1]; коментує власні почуття під час читання художнього тексту/медіатексту і враження від прочитаного [9 МОВ 2.3.2-1]; аналізує вплив виражальних засобів балад на емоційно-естетичне сприйняття тексту [9 МОВ 2.3.3-1]; на основі прочитаної балади (балад) створює власний або колективний медіапродукт для соцмереж (пост, буктрейлер та ін.) [9 МОВ 2.7.2].</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі: створює самостійно письмові тексти, використовує різні форми їх презентації (з допомогою власних малюнків, ілюстрацій художників, світлин, презентацій тощо) для досягнення відповідної комунікативної мети [9 МОВ 3.1.5-1]; визначає переваги й недоліки власних написаних текстів, планує власний навчальний розвиток з урахуванням аналізу допущених помилок [9 МОВ 3.3.3-1].</p> <p>IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення: взаємодіє з іншими особами, використовуючи твори мистецтва (ілюстрації художників, кінофільми/мультфільми) для створення власних текстів (усний відгук про твір мистецтва за мотивами балади) [9 МОВ 4.2.3-1].</p>	<p>Гуда. Літературна балада та її ознаки. Подібність і відмінність від народної балади.</p> <p>Роберт Льюїс Стівенсон (1850 – 1894). «Балада про вересовий трунок». Основний конфлікт балади (батько і син – король, свобода – рабство). Утвердження духовної сили пиктів, їхнього героїзму в захисті національних цінностей. Символіка твору.</p> <p><i>(ТЛ) Балада (фольклорна і літературна). Поглиблення понять: сюжет, персонаж літературного твору. (ЛК) Зображення героїв балад у мистецтві (живописі, музиці, мультиплікації та ін.). Національні герої та символи в баладах</i></p> <p><i>(УС) Українські перекладачі зарубіжних балад. Українські народні й літературні балади.</i></p> <p><i>(МТ), Фільмографія: «Робін Гуд» (режисер Р. Скотт, США, Велика Британія 2010), «Загублене місто Світязь» (режисер Каміл Полак, Польща, 2011) та ін.</i></p>	<p>художнього тексту/медіатексту, переказ художнього тексту/медіатексту (докладно, стисло, вибірково, творчо), обговорення проблем твору з урахуванням власного досвіду і культурноісторичного контексту, коментування власних почуттів і вражень від тексту, порівняння художніх текстів, створення власного медійного продукту на підставі художнього твору (пост, плакат, фотоколаж, буктрейлер або ін.), створення власного письмового тексту (опис героя або героїні або мінітвір за змістом однієї з балад), аналіз власних написаних текстів (виявлення помилок, переваг і недоліків у власних текстах), усний відгук про твір мистецтва (ілюстрацію художника або кінофільм/мультфільм за мотивами балади).</p>
ЛИЦАРСТВО В ЛІТЕРАТУРІ – 5 г.		
<p>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації у різних комунікативних ситуаціях:</p> <p>знаходить потрібну інформацію про письменника, європейських лицарів в різних джерелах і використовує її для підготовки повідомлення та/або презентації [9 МОВ 1.3.1-1]; аналізує стильові, жанрові, естетичні та мовні особливості художнього тексту/медіатексту [9 МОВ 1.4.3-1]; обґрунтовує зв'язок художнього тексту/медіатексту з власним суспільноісторичним досвідом (підтримує діалог «читач – текст – автор») для оптимізації власної діяльності, зокрема в нових обставинах, прийняття рішень у різних</p>	<p>Вальтер Скотт (1771–1832). «Айвенго» (2–3 розділи за вибором учителя). В. Скотт – засновник історичного роману. Історія і художній вимисел у романі «Айвенго». Утілення в образі Айвенго кодексу лицаря, художні</p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, виразне, «ланцюжком», в особах, вибірково, коментоване, повторне, прогнозоване або ін.), пошук інформації у різних джерелах (науковопопулярних текстах, художніх текстах, медіатекстах та ін.), підготовка</p>

<p>ситуаціях [9 МОВ 1.4.5-1]; розпізнає основні факти й судження про них, вирізняє авторські інтерпретації, розуміє аргументацію, коментує підтекст почутого та/або прочитаного художнього тексту/медіатексту [9 МОВ 1.4.6-1]; обґрунтовує свою позицію щодо почутого та/або прочитаного художнього тексту/медіатексту [9 МОВ 1.5.1-4]; дослухається до інших думок, демонструючи готовність до зміни власної позиції за умови отримання достатньої аргументації [9 МОВ 1.5.1-6].</p> <p>II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів: співвідносить зміст прочитаного художнього тексту з історичним і соціокультурним контекстом, позицією автора [9 МОВ 2.1.3-1]; характеризує поведінку та причини виникнення емоційного стану літературних персонажів, коментує їхні вчинки та висловлювання [9 МОВ 2.3.1-1]; проєціює емоційно-чуттєвий досвід персонажів художніх текстів/медіатекстів на власну поведінку, переконання, ставлення, цінності [9 МОВ 2.3.1-2]; обґрунтовує думку щодо естетичної цінності художніх текстів у культурно-історичному контексті з урахуванням взаємозв'язків національних культур [9 МОВ 2.3.3-1].</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі: створює та презентує власний текст (письмовий твір) на актуальну тематику на підставі художнього тексту [9 МОВ 3.1.2-1]; оформлює власне висловлення з дотриманням принципів академічної доброчесності [9 МОВ 3.1.3-1]; ідентифікує різні види помилок на рівні змісту, структури та мовного оформлення, виправляє та обґрунтовує зроблені виправлення з урахуванням засвоєних мовних норм [9 МОВ 3.3.1-1].</p> <p>IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення: характеризує мовні одиниці різних рівнів (лексичні, граматичні тощо), які використовуються для створення історичного колориту і зображення персонажів у художньому тексті, визначає закономірності функціонування мовних одиниць в контексті авторського задуму [9 МОВ 4.1.1-1].</p>	<p>засоби створення образу. Зіткнення добра, краси й справедливості із жорстокістю і підступністю. Головні образи твору. Історичний колорит твору та засоби його створення. Динаміка сюжету і гумор.</p> <p>ТЛ) Образ автора. Поглиблення понять: роман (історичний роман), пейзаж, сюжет, персонаж.</p> <p>(ЛК) Лицарська культура Європи доби середньовіччя.</p> <p>(УС) Переклади творів українською мовою. Висловлювання українських митців про В. Скотта, його вплив на розвиток історичного роману.</p> <p>(МТ) Фільмографія: «Айвенго» (режисер Д. Кемфілд, США, Велика Британія, 1982) документальні фільми про історію середньовічної Європи та ін.</p>	<p>повідомлення та/або презентації, аналіз та інтерпретація змісту і форми художнього тексту/медіатексту, обґрунтування зв'язку художнього тексту/медіатексту із власним суспільноісторичним і життєвим досвідом, виокремлення фактів і суджень про них у художньому тексті/медіатексті, коментування позицій автора і персонажів у художньому тексті, характеристика літературних персонажів (окремо та/або порівняльна), складання складного плану характеристики персонажа, обґрунтування власної позиції та готовність до її зміни в результаті комунікації, обґрунтування естетичної вартості художнього тексту/медіатексту, створення власного тексту (письмовий твір) на підставі художнього тексту, ідентифікація і виправлення помилок у власному тексті, дослідження мовних одиниць у художньому тексті.</p>
ПАМ'ЯТАЄМО ПРО МИНУЛЕ – 6 г.		
<p>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації у різних комунікативних ситуаціях: характеризує роль, виражальні можливості та вплив на слухача/читача важливих деталей, зокрема художніх, почутого та/або прочитаного художнього тексту/медіатексту [9 МОВ 1.5.3-1]; логічно і послідовно презентує в доцільній жанровій формі власні погляди, ідеї, переконання,</p>	<p>Друга світова війна у європейській поезії: К. І. Галчинський (1905–1953). «Пісня про солдатів з Вестерплатте». Відображення антигуманної сутності війни у вірші.</p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, виразне, коментоване, вибіркоче, повторне, перерване або ін.), виокремлення і характеристика художніх деталей у художньому</p>

<p>підкріплюючи їх аргументами та наводячи доречні приклади із суспільноісторичного досвіду [9 МОВ 1.6.1-1]; добирає і використовує необхідні вербальні та невербальні засоби для ефективної комунікації з урахуванням ситуації спілкування та комунікативних намірів, соціального і культурного контексту [9 МОВ 1.7.1-1].</p> <p>II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів:</p> <p>застосовує різні види критичного читання ліричних та епічних художніх текстів різних стилів [9 МОВ 2.1.1-1]; розмежовує в художньому тексті/медіатексті фактичну інформацію, суб'єктивні судження та прихований підтекст, наводить аргументи для спростування або підтвердження суджень, коментує підтекст, наводить приклади із суспільного досвіду [9 МОВ 2.2.2-1]; характеризує взаємозв'язки між темою, мікротемою, основною думкою, образами художнього тексту/медіатексту [9 МОВ 2.2.3-1].</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі:</p> <p>створює у цифровому середовищі повідомлення (пост або ін.) або медіатексти (допис, коментар, стаття, замітки або ін.) із застосуванням гіпертекстових посилань для обговорення соціально важливих питань про Другу світову війну на підставі прочитаних художніх текстів/медіатекстів [9 МОВ 3.2.1-1]; аналізує і вдосконалює зміст написаного відповідно до теми та мети висловлювання [9 МОВ 3.3.2-1]; усуває недоліки в структурі тексту, враховуючи стилістичні та жанрові особливості тексту [9 МОВ 3.3.2-2].</p> <p>IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення</p> <p>творчо використовує мовні засоби, обираючи із запропонованих варіантів нестандартні рішення, виявляючи художньо-образне асоціативне мислення [9 МОВ 4.2.1-1].</p>	<p>Ідеї збереження життя та людських цінностей попри трагічні обставини.</p> <p>Джон Бойн (народ. 1971). «Хлопчик у смугастій піжамі». Зображення Другої світової війни крізь долі дітей і дорослих. Теми нацизму та Голокосту у творі. Образи дітей (німецький хлопчик Бруно, єврейський хлопчик Шмульт), їхня дружба і взаємодопомога. Ідея рівності представників різних рас, націй, національностей і народів у творі. Трагічний фінал як відображення злочинів фашизму.</p> <p><i>(ТЛ) Поглиблення понять: вірш, повість, роман, сюжет.</i></p> <p><i>(ЛК) Долі діячів культури у період Другої світової війни. Сучасна культура проти війни.</i></p> <p><i>(УС) Тема Другої світової війни в українській літературі.</i></p> <p><i>(МТ) Фільмографія: документальні фільми про Другу світову війну, «Хлопчик у смугастій піжамі» (режисер М. Херман, США, Велика Британія, 2008) та ін.</i></p>	<p>тексті/медіатексті, презентація власних поглядів (ідей, переконань) із аргументацією та прикладами, добір вербальних та невербальних засобів для ефективної комунікації, виокремлення і розмежування в художньому тексті/медіатексті фактів та суджень про них, виявлення і коментування підтексту в художньому тексті/медіатексті, встановлення і характеристика взаємозв'язків між елементами змісту художнього тексту/медіатексту (тема, мікротеми, ідея, образи), створення у цифровому середовищі повідомлення (пост або ін.) чи медіатексту із застосуванням гіпертекстових посилань, аналіз і вдосконалення змісту написаного власного тексту, творче використання мовних засобів для особистісного самовираження.</p>
СИЛА ДРУЖБИ І КОХАННЯ – 3 г.		
<p>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації у різних комунікативних ситуаціях: вирізняє невербальні засоби (художні деталі, символи та ін.), які сприяють розумінню не вираженого вербально змісту художнього текст/медіатексту [9 МОВ 1.1.3-1]; виявляє невербальні засоби (художні деталі, символи та ін.), що вказують на наявність у художньому тексті/медіатексті прихованої інформації (про внутрішній стан і почуття персонажів, стосунки між ними) [9 МОВ 1.1.3-2], відтворює усно або письмово прихований зміст почутого та/або</p>	<p>О. Генрі (1862 –1910). «Дари волхвів», «Останній листок».</p> <p>О. Генрі – майстер новели. Моральні цінності в новелі «Дари волхвів». Біблійні мотиви у творі. Роль художньої деталі. Новела «Останній листок» – гімн людині, що здатна на</p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, в особах, виразне, «ланцюжком»), вибіркоче, коментоване, повторне, прогнозоване або ін.), переказ художнього тексту/медіатексту (вибірковий, докладний, від імені персонажа</p>

<p>прочитаного [9 МОВ 1.2.1-1]; виявляє і передбачає емоційні реакції персонажів у різних ситуаціях [9 МОВ 1.8.1-1]; пояснює причини відповідного емоційного стану персонажів у життєвих ситуаціях [9 МОВ 1.8.1-2].</p> <p>II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів: характеризує взаємообумовленість елементів змісту, структури та мовного оформлення прочитаних художніх текстів різних родів і жанрів [9 МОВ 2.2.6-1]; формулює висновки про близькість оригіналу й перекладу на основі їх аналізу, інтерпретації та порівняння [9 МОВ 2.2.7-1]; розпізнає в художньому тексті і коментує зображувально-виражальні засоби, ознаки авторського стилю [9 МОВ 2.2.6-2]; творчо опрацьовує прочитаний художній текст, передає його в іншому контексті, створюючи самостійно різні види текстів-фанфіків [9 МОВ 2.7.1-1].</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі: записує власне або чуже мовлення, використовуючи в разі потреби відповідні прийоми оптимізації думок (графічні прийоми, скорочення, виділення тощо) та засоби мовної виразності [9 МОВ 3.1.1-1]; створює та презентує тексти (художні тексти/медіатексти) різних типів, стилів і жанрів на актуальну самостійно визначену тематику [9 МОВ 3.1.2-1].</p> <p>IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення: взаємодіє з іншими особами, використовуючи твори мистецтва для створення власних текстів на підставі прочитаного художнього тексту (наприклад, ілюстрована «історія» героя/героїні, «щоденник» героя/героїні, буктрейлер або ін.) [9 МОВ 4.2.3-1] [9 МОВ 4.2.3-2].</p>	<p>самопожертву заради ближнього. Специфіка розкриття образу Бермана. Образи дівчат, їхня динаміка (Сью, Джонсі). Особливості художньої мови новели; розповідач.</p> <p>Вірші зарубіжних поетів про дружбу і кохання: Р. Бернс (1759–1796) «Моя любов...», Г. Гейне (1797–1856) «Коли настав чудовий май...».</p> <p>Поетизація високого почуття кохання, розкриття у віршах його впливу на людину.</p> <p><i>(ТЛ) Новела, розповідач, композиція художнього твору, символ. Поглиблення понять: художня деталь, герой/героїня.</i></p> <p><i>(ЛК) Культура людських почуттів і міжособистісного спілкування.</i></p> <p><i>(УС) Українські переклади творів зарубіжних письменників.</i></p> <p><i>(МТ) Фільмографія: «Дари волхвів» (режисер Г. Гетевей, США, 1952), «Дари волхвів» (режисер Б. Борк, Велика Британія, 1980), Канада, США, 1997) та ін.</i></p>	<p>та ін.), виокремлення невербальних засобів (художніх деталей, символів тощо), відтворення (усно або письмово) прихованого змісту почутого та/або прочитаного, пояснення емоційного стану та емоційних реакцій персонажів у життєвих ситуаціях, характеристика взаємообумовленості елементів змісту та форми художнього тексту, аналіз, інтерпретація та порівняння оригіналів і художніх перекладів творів (або уривків) зарубіжної літератури, виокремлення і коментування зображувально-виражальних засобів у художньому тексті, створення і обговорення власних текстів за прочитаним твором (фанфік, постер, малюнок, колаж, «хмаринка слів» або ін.), взаємодія з іншими особами для створення власних текстів на підставі прочитаного художнього твору.</p>
РОЗСЛІДУЄМО ДЕТЕКТИВНІ ІСТОРІЇ – 3 г.		
<p>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації у різних комунікативних ситуаціях: переказує почутий та/або прочитаний художній текст/медіатекст, акцентуючи увагу на змісті в цілому, на окремих важливих деталях або фрагментах почутого та/або прочитаного художнього тексту/медіатексту відповідно до мети і ситуації спілкування [9 МОВ 1.2.1-1], [9 МОВ 1.2.2-1]; визначає зв'язок між фрагментами частково неповної інформації, здобутої з одного чи кількох різних джерел (зіставлення висловлювань різних персонажів про одну й ту саму подію чи факт [9 МОВ 1.4.2-1]; зіставлення точок зору персонажів і оповідача та ін.) для формування цілісного уявлення [9 МОВ 1.5.1-4];</p>	<p>Детективна література. Її характерні особливості. Різновиди детективів. Едгар Аллан По (1809–1849). «Золотий жук». Захопливий сюжет твору «Золотий жук». Особливості композиційної будови твору – «розповідь у розповіді», її художнє значення (посднання різних поглядів, створення емоційної напруги,</p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, виразне, «ланцюжком», в особах, вибіркоче, коментоване, прогнозоване, повторне, перерване або ін.), переказ художнього тексту/медіатексту (докладний, стислий, вибіркочий, творчий), встановлення зв'язку між</p>

<p>визначає основну мету та прогнозує наміри мовця (персонажа, оповідача художнього тексту), ставить уточнювальні запитання до літературного героя/героїні [9 МОВ 1.5.1-5] .</p> <p>II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів</p> <p>розмежує в художньому тексті/медіатексті фактичну інформацію, суб'єктивні судження та прихований підтекст, наводить аргументи для спростування або підтвердження суджень, коментує підтекст [9 МОВ 2.2.2-1]; аргументовано висловлюється про достовірність інформації на основі аналізу прочитаного художнього тексту та суджень інших осіб (літературних персонажів, оповідача) [9 МОВ 2.4.2-1]; робить аргументовані висновки про наявність у прочитаному художньому тексті/медіатексті ознак маніпулятивного впливу, доречно цитуючи відповідні фрагменти (висловлювання персонажів, оповідача) [9 МОВ 2.4.2-2].</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі</p> <p>створює власний текст у жанрі детективу відповідно до усталених стилістичних норм [9 МОВ 3.1.4-1].</p> <p>IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення</p> <p>імпровізує з художнім текстом/медіатекстом, застосовуючи елементи стилізації, пародії тощо, аргументовано обстоює свою позицію та право на самовираження у процесі створення власного тексту за прочитаним художнім текстом/медіатекстом [9 МОВ 4.2.2-1].</p>	<p>таємничої атмосфери та ін.). Образи Вільяма Лєграна, Джупітера, оповідача.</p> <p>Артур Конан Дойл (1859 –1930). Оповідання про Шерлока Холмса «Пістрява стрічка». Особливості сюжету і композиції оповідань про Шерлока Холмса. Шерлок Холмс як безпосередній учасник розв'язання сімейного конфлікту в оповіданні «Пістрява стрічка». Сутність «дедуктивного методу» Шерлока Холмса, утвердження в його образі сили інтелекту і моральних якостей. Доктор Вотсон як оповідач. Різні точки зору на події як художній прийом створення атмосфери таємничості.</p> <p><i>(ТЛ) Детектив, оповідач. Поглиблення понять: сюжет, композиція (детективного твору).</i></p> <p><i>(ЛК) Музеї Е. По в США (Балтимор, Річмонд), Шерлока Холмса у Великій Британії (Лондон). Пам'ятники письменникам та їхнім героям.</i></p> <p><i>(УС) Українські письменники – майстри детективного жанру.</i></p> <p><i>(МТ) Фільмографія: «Шерлок Холмс» (режисер Г. Річі, США, Велика Британія, 2009), «Шерлок» (режисер Є. Лін, П. Макгіган, Велика Британія, 2010-2017) та ін.</i></p>	<p>фрагментами частково неповної інформації, визначення мети та намірів мовця (персонажа, оповідача твору), формулювання уточнювальних запитань до літературного героя/героїні, розмежування в художньому тексті/медіатексті фактичної інформації та суб'єктивних суджень, коментування підтексту, наведення аргументів для спростування або підтвердження суджень, аналіз та інтерпретація художнього тексту/медіатексту, аргументоване висловлювання щодо достовірності інформації у тексті, формулювання висновків щодо наявності в художньому тексті/медіатексті ознак маніпулятивного впливу, створення власного тексту в жанрі детективу (фанфік, оповідання, комікс, сценарій фільму або ін.), аргументоване обстоювання власної позиції, імпровізація з художнім текстом/медіатекстом.</p>
ОСОБИСТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ – 4 г.		
<p>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації у різних комунікативних ситуаціях: обговорює актуальність, жанрову належність почутого та/або прочитаного тексту (казка-притча,</p>	<p>Антуан де Сент-Екзюпері (1900 – 1944). «Маленький принц». Алегоричні образи та ситуації,</p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, виразне, «ланцюжком»), в особах,</p>

<p>новела-притча), ідейно-тематичні та естетичні особливості твору, зв'язок художнього тексту із ситуацією спілкування, творчістю митця [9 МОВ 1.1.2-2]; виявляє важливі деталі почутого та/або прочитаного художнього тексту/медіатексту для ілюстрування власного розуміння почутого [9 МОВ 1.4.1-2]; комунікує, визначаючи право на існування іншої думки, з дотриманням принципів етики спілкування, норм літературної вимови [9 МОВ 1.6.1-2]; доречно використовує цитати з художніх текстів/медіатекстів для підтвердження та увиразнення власних поглядів, ідей, переконань [9 МОВ 1.6.1-3].</p> <p>II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів: визначає специфіку складників структури художніх текстів, особливості міжжанрових утворень (казка-притча, новела-притча) [9 МОВ 2.1.2-2]; представляє текстову інформацію з одного або кількох джерел (художніх текстів/медіатекстів), комбінуючи різні способи і засоби візуалізації змісту [9 МОВ 2.6.1-2].</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі: обстоює власну позицію щодо порушеної проблеми, аналізуючи та узагальнюючи різні погляди та ідеї [9 МОВ 3.1.2-3].</p> <p>IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення: аналізує основні риси авторського стилю художнього тексту для вдосконалення власного стилю мовлення [9 МОВ 4.2.4-1].</p>	<p>людські взаємини, моральні цінності в казціпритчі «Маленький принц». Філософський зміст твору. Маленький принц у ставленні до своєї планети, троянди, лиса та ін. Риси людей у казкових персонажах твору.</p> <p>Рюноске Акутагава (1892 – 1927).«Павутинка». Утілення ідеї моральної відповідальності в новелі «Павутинка». Філософський зміст твору. Підтекст. Художні образи новели (Будда, Кандата). Символічні образи природи.</p> <p>ТЛ) Алегорія. Поглиблення понять: новела (новела-притча), казка (казка-притча), символ.</p> <p>(ЛК) Ідея моральної відповідальності крізь призму християнства, буддизму.</p> <p>(УС) Переклади творів українською мовою.</p> <p>(МТ) Фільмографія: «Маленький принц» (режисер М. Осборн, Франція, 2015), «Павутинка» (режисер А. Ісідзука, Японія 2009) та ін.</p>	<p>коментоване, повторне, перерване, прогнозоване або ін.), обговорення художнього тексту, виявлення художніх деталей у художньому тексті, комунікація із дотриманням принципів етики спілкування і визнанням права на існування іншої думки, доречне використання цитат із художніх текстів/медіатекстів для підтвердження та увиразнення власних поглядів (ідей, переконань), визначення специфіки складників структури художніх текстів та особливостей міжжанрових утворень (казка-притча, новела-притча), представлення текстової інформації із комбінацією різних способів візуалізації змісту, обстоювання власної позиції щодо порушеної проблеми, аналіз та узагальнення різних поглядів та ідей, аналіз рис авторського стилю художнього тексту.</p>
---	---	--

СУТНІСТЬ ЛЮДИНИ – 6 г. + ПЧ – 1 г.

<p>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації у різних комунікативних ситуаціях: обговорює актуальну проблематику, сюжет і образи сучасних творів [9 МОВ 1.1.2-2], адекватно реагує на почуте, демонструючи розуміння комунікативних намірів співрозмовника [9 МОВ 1.1.2-3]; формулює уточнювальні запитання до почутого та/або прочитаного (художнього тексту/медіатексту, висловлювання співрозмовника тощо) для його кращого розуміння [9 МОВ 1.1.2-4]; самостійно створює складний план, тези почутого художнього тексту/медіатексту; характеризує (усно) персонажів літературного твору,</p>	<p>Айзек Азімов (1920–1992). «Фах». Роздуми про майбутнє людини й людства. Образ Джорджа Плейтена. Проблема духовної реалізації людини. Розуміння сутності культури й освіти, призначення людини в сучасному світі.</p> <p>Корнелія Функе (нар. 1958) «Чорнильне серце». Тема</p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, виразне, «ланцюжком», вибіркоче, коментоване, прогнозоване, повторне, перерване або ін.), обговорення художніх текстів/медіатекстів, формулювання уточнювальних запитань до почутого та/або прочитаного (художнього</p>
--	---	---

<p>доцільно використовуючи цитати, скорочення, умовні позначення, символи тощо [9 МОВ 1.2.2-1].</p> <p>II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів: пропонує власні варіанти інтерпретації образів, подій і ситуацій у сучасних художніх текстах/медіатекстах, зважаючи на потенційну множинність прочитання в різних контекстах [9 МОВ 2.4.5-1]; використовує ресурси українських бібліотек, зокрема цифрові, для розширення кола читацьких інтересів у галузі сучасної літератури, демонструючи навички критичного мислення [9 МОВ 2.5.3-1]; передає зміст прочитаного художнього тексту словесно або графічно, узагальнюючи, скорочуючи, доповнюючи інформацію (комікс, фанфік або ін.) [9 МОВ 2.7.1-1].</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі: організовує або бере участь в дискусії (очно або онлайн) щодо сучасних творів-фентезі зарубіжної та української літератури, обговорює важливі проблеми прочитаних творів, зокрема із використанням цифрових засобів онлайн-взаємодії (коментарі, чат, символи або ін.) [9 МОВ 3.2.3-1].</p> <p>IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення: досліджує власне мовлення, аналізує мову сучасних українських перекладів творів зарубіжної літератури, застосовуючи їх для вдосконалення власного мовлення [9 МОВ 4.1.1-2], [9 МОВ 4.2.4-1].</p>	<p>«оживлення» книжки в романі. Образ Мегі – дівчинки, котра любить читати. Її пригоди й духовні випробування. Поєднання уявного і реального світів. Зіткнення сил добра і зла у творі.</p> <p>ТЛ) Художність. Поглиблення понять: <i>повість, роман, фантастика.</i></p> <p>(ЛК) Вплив цифрових технологій на сучасну культуру. Роль наукової фантастики у поступі цивілізації.</p> <p>(УС) Твори українських письменників-фантастів для школярів.</p> <p>(МТ) Фільмографія: <i>«Чорнильне серце» (режисер Й. Софтлі, Велика Британія, Німеччина, США, 2009) та ін.</i></p>	<p>тексту, медіатексту, висловлювання співрозмовника та ін.), створення складного плану художнього тексту/медіатексту, складання тез почутого та/або прочитаного художнього тексту/медіатексту, характеристика (усно) літературних персонажів, інтерпретація художніх текстів/медіатекстів (образів, подій, ситуацій) з урахуванням множинності прочитання в різних контекстах, використання ресурсів українських бібліотек (зокрема цифрових), відтворення змісту прочитаного художнього тексту словесно або графічно (комікс, фанфік або ін.), участь у дискусії (очно або онлайн), аналіз мови сучасних українських перекладів творів зарубіжної літератури, дослідження і вдосконалення власного мовлення на підставі прочитаних художніх текстів/медіатекстів.</p>
ПІДСУМКИ – 1 з.		
<p>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації у різних комунікативних ситуаціях: використовує різні засоби художньої виразності у власному мовленні, обґрунтовуючи доцільність їх вибору [9 МОВ 1.7.2-1]; здійснює емоційну саморегуляцію, доречно використовує вербальні та невербальні засоби (зокрема під час виступу перед аудиторією) [9 МОВ 1.8.2-1].</p> <p>II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів: на основі прочитаного створює власний або колективний</p>	<p>Актуальні теми і проблеми у творах класичної і сучасної літератури, прочитаних протягом навчального року. Образи улюблених героїв та героїнь художніх текстів/медіатекстів. Авторські ідеї, втілені в літературних персонажах.</p>	<p>Використання різних засобів художньої виразності у власному мовленні та обґрунтування їх вибору, виступ перед аудиторією із використанням вербальних і невербальних засобів, створення власного або</p>

<p>медіатекст [9 МОВ 2.7.2-1]; самостійно добирає та використовує деякі способи творчого експериментування із текстом (художнім текстом/медіатекстом) [9 МОВ 2.7.2-2].</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі:</p> <p>толерантно коментує різні погляди на обговорювану проблему, узагальнює їх, обстоює власну позицію, дотримується норм етикету, засад академічної доброчесності під час спілкування (очно або онлайн) [9 МОВ 3.2.3-2].</p> <p>IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення:</p> <p>імпровізує з художнім текстом/медіатекстом, застосовуючи елементи стилізації, пародії або ін. [9 МОВ 4.2.2-1]</p>	<p>Літературні жанри та міжжанрові утворення. Сучасні ресурси творів зарубіжної літератури для молоді.</p>	<p>колективного медіатексту, самостійний добір та використання деяких способів творчого експериментування із текстом, коментування різних поглядів на обговорювану проблему, обстоювання власної позиції під час очного або онлайнспілкування із дотриманням норм етикету та академічної доброчесності, імпровізація із художнім текстом/медіатекстом (стилізація, пародія або ін.).</p>
<p>Для вивчення напам'ять</p>	<p>Р. Бернс. «Моя любов...»</p>	

3. Прикінцева частина

Стратегії навчальної співпраці учителя та учнів

1. Практичні завдання: виконання практичних завдань до матеріалу, що вивчається; самоперевірка і взаємоперевірка.
2. Розподілена практика: виконання завдань розподілено в часі, щоб уникати перевантаження.
3. Поєднання різних видів завдань чи завдань з різних тем.
4. Доведення істинності: формулювання пояснень того, чому зазначений факт або поняття є правдивими.
5. Самопояснення: пояснення, як нова інформація пов'язана з уже відомою, або ж пояснення кроків, які потрібно зробити, аби розв'язати завдання.
6. Перечитування: повторення текстового матеріалу знову після першого читання.
7. Підкреслення: позначення потенційно важливих уривків матеріалу під час читання.
8. Підсумовування: написання або озвучення переказу (різноманітного обсягу) прочитаних текстів.
9. Запам'ятовування слів за допомогою образів: використання слів, опорних конспектів, схем кластерів, хмар слів, мисленнєвих уявлень тощо, щоб створити асоціації до вербального матеріалу.
10. Використання ілюстрацій, зображень до тексту: спроби сформувані ментальні образи текстового матеріалу під час читання чи слухання.

Оцінювання результатів навчання

Наказом МОН від 02.08.2024 №1093 затверджено Методичні рекомендації щодо оцінювання результатів навчання учнів 5-9 класів НУШ.

Предмет «Зарубіжна література» оцінюється за чотирма групами результатів мовно-літературної освітньої галузі:

- Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях.

- Сприйняття, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів і використання її для збагачення власного досвіду.
- Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами у цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови.
- Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу.

Результати оцінювання виражаються в балах (від 1 до 12) та/або в оціночних судженнях. Оцінювання здійснюється за визначеними критеріями (подані в додатку), які дозволяють встановити відповідність між вимогами до обов'язкових результатів навчання, визначеними Держстандартом, і фактичними результатами навчання учнів. Оцінювання здійснюється за 12-бальною шкалою: початковий (1-3 бали); середній (4-6 балів); достатній (7-9 балів); високий (10-12 балів).

Основні види оцінювання

Формувальне оцінювання – інтерактивне оцінювання учнівського прогресу протягом навчального року, яке дозволяє визначити потреби учнів і адаптувати до них процес навчання. Воно передбачає використання різноманітних методів збору інформації і має відповідати цілям і завданням, які встановлені для конкретного навчального предмета. Його здійснюють у таких формах: самооцінювання; взаємооцінювання; оцінювання із використанням окремих інструментів (карток, шкал, щоденника спостережень учителя, самостійних робіт, тестування, портфоліо результатів навчальної діяльності учнів тощо).

Завдання для оцінювання спрямовані на отримання об'єктивної інформації про рівень досягнення учнями обов'язкових результатів навчання певної групи, яка охоплює споріднені загальні результати відповідної освітньої галузі. Вони диференційовані з урахуванням таксономії освітніх цілей за когнітивними рівнями діяльності, які передбачають:

- завдання початкового рівня – розпізнавання, пригадування, відтворення окремих елементів змісту навчання;
- завдання середнього рівня – розуміння та застосування елементів змісту навчання;
- достатнього – аналіз навчальної інформації (класифікація, порівняння, узагальнення, інтеграція, уточнення, упорядкування);
- високого – оцінювання навчальної інформації та власної навчальної діяльності, рефлексія, перекодування інформації з текстової у схематичну, графічну та навпаки, створення, продукування.

Кожний наступний рівень (від початкового до високого) охоплює показники результатів навчання попереднього рівня та містить нові показники результатів навчання.

Для оцінювання рівня досягнення очікуваних результатів навчання учнями за окремим елементом навчальної програми (тема, розділ тощо) може здійснюватися тематичне оцінювання. Його результати використовуються для коригування освітнього процесу.

Підсумкове оцінювання, метою якого є об'єктивне співвіднесення фактичних результатів навчання учнів з обов'язковими (очікуваними) результатами навчання, визначеними Держстандартом / модельною навчальною програмою за певний період навчання.

Підсумкове оцінювання здійснюється періодично і може охоплювати один, декілька або всі групи результатів, визначених у Держстандарті. Кількість підсумкових робіт, час їхнього проведення вчитель може встановлювати самостійно залежно від потреби.

Підсумкове оцінювання за семестр здійснюють за групами результатів навчання, що передбачені Критеріями оцінювання за освітніми галузями, з урахуванням різних форм і видів навчальної діяльності. Для формування висновків щодо рівня досягнення обов'язкових результатів навчання за семестр учитель може запропонувати учням: виконати комплексну підсумкову роботу за всіма групами результатів, визначеними в

Критеріях оцінювання за освітніми галузями; або ж виконати окремі підсумкові роботи для кожної групи результатів, визначеної у Критеріях оцінювання за освітніми галузями.

Інструменти оцінювання

Оцінювання результатів навчання проводиться із застосуванням таких способів і засобів:

- усне опитування (індивідуальне, групове тощо);
- аналіз портфолію;
- письмові завдання (окремі навчальні завдання, зокрема тестові з використанням ІТ, перекази, диктанти тощо, а також діагностувальні, підсумкові роботи);
- навчальні проекти; заповнення таблиць, побудова схем, моделей, зокрема з використанням електронних засобів навчання тощо;
- завдання з використанням ІТ (онлайн-тести, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, комп'ютерні продукти тощо);
- самооцінювання, взаємооцінювання;
- комплексні підсумкові роботи.

За умови навчання в дистанційному та змішаному режимах оцінювання результатів навчання учнів може здійснюватися очно або дистанційно з використанням можливостей цифрових технологій, зокрема відеоконференц-зв'язку.

Критерії оцінювання результатів навчання для мовно-літературної освітньої галузі (Наказ Міністерства освіти і науки України від 02 серпня 2024 р. № 1093)

Б А Л И	Група результатів 1. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях	Група результатів 2. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду	Група результатів 3. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, взаємодія з іншими особами у цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови	Група результатів 4. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу
	Усно взаємодіє	Працює з текстом	Письмово взаємодіє	Досліджує мовлення
1	Учень / учениця: сприймає і розпізнає інформацію, отриману від учителя (інших осіб); відповідає на окремі прості запитання за змістом почутого, використовуючи прості однотипні фрази; припускається суттєвих змістових помилок; виконує окремі прості репродуктивні завдання / навчальні дії за	Учень / учениця: сприймає і розпізнає інформацію з тексту / медіатексту, запропонованого вчителем (іншими особами); відповідає на окремі прості запитання за змістом прочитаного / переглянутого, використовуючи прості однотипні фрази; припускається суттєвих змістових помилок; виконує окремі прості репродуктивні завдання /	Учень / учениця: демонструє вміння записувати висловлення, зокрема в цифровому середовищі; частково відтворює способи діяльності за наданим зразком, припускаючись різного виду помилок; порівнює написане зі зразком і коригує за допомоги вчителя	Учень / учениця: сприймає і розпізнає інформацію про мовні одиниці, мовні та літературні явища; відповідає на окремі прості запитання, припускаючись суттєвих помилок; виконує частину простих завдань / навчальних дій щодо спостереження за мовою та мовленням за наданим зразком з допомогою вчителя; передає

	наданим зразком з допомогою вчителя	навчальні дії за наданим зразком з допомогою вчителя		інформацію, використовуючи короткі однотипні фрази
2	Учень / учениця: відтворює незначну частину інформації, отриманої від учителя (інших осіб) або із запропонованих джерел; відповідає на частину простих запитань за змістом почутого, припускається змістових і логічних помилок; виконує частину простих репродуктивних завдань / навчальних дій за наданим зразком з допомогою вчителя; виявляє зацікавленість до ідей, висловлених іншими; комунікує з іншими за потреби, використовуючи прості однотипні фрази	Учень / учениця: відтворює незначну частину інформації з тексту / медіатексту, запропонованого вчителем (іншими особами); відповідає на частину простих запитань за змістом прочитаного / переглянутого, припускається змістових і логічних помилок; виконує частину простих репродуктивних завдань / навчальних дій за наданим зразком з допомогою вчителя; виявляє зацікавленість до ідей, висловлених іншими; комунікує з іншими за потреби, використовуючи прості однотипні фрази	Учень / учениця: відтворює висловлення різних письмових жанрів, зокрема повідомлення в цифровому середовищі, за наданим шаблоном зі зміною предмета повідомлення і частково записує їх, демонструючи усвідомлення окремих фактів і елементарних уявлень; відповідає на запитання вчителя щодо відповідності письмового висловлення меті, частково корегує його за допомоги вчителя; використовує стандартні мовні засоби під час відтворення зразка, припускаючись різного виду помилок	Учень / учениця: відтворює незначну частину інформації про мовні одиниці, мовні та літературні явища; відповідає на частину простих запитань, припускаючись суттєвих помилок; виконує прості завдання / навчальні дії щодо спостереження за мовою та мовленням за наданим зразком з допомогою вчителя; комунікує з іншими за потреби, використовуючи прості однотипні фрази й повторюючи сказане співрозмовниками
3	Учень / учениця: відтворює частину інформації, отриманої від учителя (інших осіб) або із запропонованих джерел; відповідає на прості запитання за змістом почутого, припускається незначних змістових і логічних помилок; виконує прості репродуктивні завдання / навчальні дії за наданим зразком з допомогою вчителя, долучається до роботи в групі; висловлює думки простими фразами; перепитує, уточнюючи інформацію, потрібну для розуміння змісту почутого	Учень / учениця: відтворює частину Інформації з тексту / медіатексту, запропонованого вчителем (іншими особами); відповідає на прості запитання за змістом прочитаного / переглянутого, припускається змістових і логічних помилок; виконує прості репродуктивні завдання / навчальні дії за наданим зразком з допомогою вчителя, долучається до роботи в групі; висловлює думки щодо прочитаного / переглянутого простими фразами; перепитує, уточнюючи інформацію, потрібну для розуміння змісту	Учень / учениця: відтворює висловлення різних письмових жанрів, зокрема повідомлення в цифровому середовищі, за наданим шаблоном зі зміною предмета повідомлення і записує їх; відповідає на запитання вчителя щодо відповідності письмового висловлення меті, коригує його лише за допомоги вчителя; використовує стандартні мовні засоби під час відтворення зразка, припускаючись різного виду помилок	Учень / учениця: відтворює частину інформації про мовні одиниці, мовні та літературні явища; припускається суттєвих помилок; відповідає на частину простих запитань; виконує завдання / навчальні дії щодо спостереження за мовою та мовленням за наданим зразком з допомогою вчителя; долучається до роботи в групі; висловлюється простими фразами; часто перепитує, уточнюючи потрібну інформацію
4	Учень / учениця: відтворює основну інформацію, отриману від учителя (інших осіб) або із запропонованих	Учень і учениця: відтворює основну інформацію із тексту /	Учень / учениця: створює власні висловлення різних письмових жанрів, зокрема	Учень / учениця: відтворює основну інформацію про мовні одиниці, мовні та літературні явища; відповідає на прості

	джерел; відповідає на прості запитання за змістом почутого; виконує репродуктивні завдання / навчальні дії за зразком під керівництвом учителя, зокрема під час роботи в групі; підтримує спілкування в межах запропонованої теми, використовуючи прості фрази	медіатексту, запропонованого вчителем (іншими особами); відповідає на прості запитання за змістом прочитаного / переглянутого; виконує репродуктивні завдання / навчальні дії за зразком під керівництвом учителя, зокрема під час роботи в групі; пояснює зміст прочитаного / переглянутого, використовуючи прості фрази.	повідомлення в цифровому середовищі, за наданим шаблоном і записує їх; відповідає на запитання вчителя щодо завершеності власного висловлення в передачі інформації, коригує його лише за допомоги вчителя; обмежено використовує мовні засоби під час створення власних висловлень, припускаючись різного виду помилок	запитання з постійною опорою на запропоноване джерело інформації, може пояснити окремі поняття / терміни / навчальні дії; виконує завдання / навчальні дії щодо спостереження за мовою та мовленням за зразком під керівництвом учителя; виконує деякі обов'язки, розподілені в групі, для розв'язання пошукових та/або творчих завдань; підтримує ініційоване іншими спілкування в межах обговорюваної теми, використовуючи прості фрази, обмежено вживаючи наукові поняття
5	Учень / учениця: застосовує частину основної інформації, отриманої від учителя (інших осіб) або із запропонованих джерел для виконання навчальних завдань; відповідає на запитання за змістом почутого; виконує репродуктивні завдання / навчальні дії за запропонованим алгоритмом під керівництвом учителя, зокрема під час роботи в групі; долучається до спілкування в межах запропонованої теми, використовуючи прості фрази	Учень / учениця: застосовує частину основної інформації із тексту / медіатексту, запропонованого вчителем (іншими особами) для виконання навчальних завдань; відповідає на запитання за змістом прочитаного / переглянутого; виконує репродуктивні завдання / навчальні дії за запропонованим алгоритмом під керівництвом учителя, зокрема під час роботи в групі; коментує зміст прочитаного і переглянутого, використовуючи прості фрази.	Учень / учениця: створює власні висловлення різних письмових жанрів за зразком, зокрема повідомлення в цифровому середовищі, демонструє утруднення в дотриманні мети та врахуванні адресата, записує висловлення в довільній формі; відповідає на запитання вчителя щодо завершеності власного висловлення в переданій інформації, коригує його лише за допомоги вчителя; обмежено використовує основні мовні засоби під час створення власних висловлень, припускаючись різного виду помилок	Учень / учениця застосовує основну інформацію про мовні одиниці, мовні та літературні явища; відповідає на прості запитання з опорою на запропоновані джерела інформації; може пояснити основні поняття / явища і навчальні дії; виконує незначну частину дослідницького та/або творчого завдання за запропонованим алгоритмом, за потреби звертаючись по допомогу, під час роботи в групі; долучається до обговорення відомої теми, використовуючи прості фрази, доречно вживаючи окремі наукові поняття
6	Учень / учениця: застосовує інформацію, отриману від учителя або із запропонованих джерел, для виконання навчальних завдань; виконує репродуктивні завдання / навчальні дії за запропонованим алгоритмом за потреби	Учень / учениця: застосовує інформацію із тексту / медіатексту, запропонованого вчителем (іншими особами) для виконання навчальних завдань; виконує репродуктивні завдання / навчальні дії за запропонованим алгоритмом за потреби	Учень / учениця: створює власні висловлення різних письмових жанрів за зразком, зокрема повідомлення в цифровому середовищі, урахуваючи мету та адресата, записує висловлення відповідно до вимог жанру; відповідає на запитання вчителя щодо	Учень / учениця: застосовує інформацію про мовні одиниці, мовні та літературні явища; відповідає на прості запитання з опорою на запропоновані джерела інформації; розуміє і пояснює основні поняття / явища / навчальні дії, наводить прості приклади;

	звертаючись по допомогу, зокрема під час роботи в групі; розпізнає з допомогою вчителя проблемні ситуації й висловлює окремі припущення щодо способів розв'язання їх; спілкується в межах запропонованої теми без значних труднощів	звертаючись по допомогу, зокрема під час роботи в групі; розпізнає з допомогою вчителя проблемні ситуації й висловлює окремі припущення щодо способів розв'язання їх; коментує зміст прочитаного /переглянутого	структурно-сміслової завершеності власного висловлення в переданні інформації, коригує його лише за допомоги вчителя; обмежено використовує стандартні мовні засоби під час створення власних висловлень, припускаючись різного виду помилок	виконує самостійно частину дослідницького та/або творчого завдання за запропонованим алгоритмом; розпізнає з допомогою вчителя окремі проблемні ситуації і висловлює припущення щодо розв'язання їх, зокрема під час роботи в групі; спілкується щодо способу виконання дослідницького та/або творчого завдання, доречно вживаючи основні наукові поняття
7	Учень / учениця: виокремлює в почутому інформацію, потрібну для виконання навчальних завдань і вирішення проблемних ситуацій; виконує репродуктивні й окремі частково-пошукові завдання за запропонованим алгоритмом, зокрема під час роботи в групі; розпізнає проблемні ситуації і розв'язує їх відомим способом з допомогою вчителя; спілкується в межах запропонованої теми; наводить окремі аргументи й приклади на підтвердження висловленої думки	Учень /учениця: виокремлює з тексту / медіатексту інформацію, потрібну для виконання навчальних завдань і вирішення проблемних ситуацій; виконує репродуктивні й окремі частковопошукові завдання за запропонованим алгоритмом, зокрема під час роботи в групі; розпізнає проблемні ситуації і розв'язує їх відомим способом з допомогою вчителя; наводить окремі аргументи й приклади на підтвердження висловленої думки щодо змісту прочитаного / переглянутого	Учень / учениця: створює власні висловлення різних письмових жанрів, зокрема повідомлення в цифровому середовищі, ураховуючи мету та адресата, записує їх відповідно до вимог жанру, взаємодіє з іншими особами в цифровому середовищі; відповідає на запитання вчителя щодо завершеності власного висловлення в переданні інформації; частково коригує написане щодо форми (орфографія, пунктуація, граматичні форми слів); використовує стандартні мовні засоби під час створення власних висловлень, припускаючись різного виду помилок	Учень /учениця: виокремлює у запропонованих джерелах потрібну інформацію; відповідає на запитання за опрацьованою інформацією; перетворює один вид інформації в інший за зразком; виконує окремі дослідницькі та/або творчі завдання за запропонованим алгоритмом самостійно або в співпраці з однокласниками, за потреби звертаючись по допомогу; розпізнає окремі проблемні ситуації і висловлює припущення щодо розв'язання їх; долучається до обговорення окремих етапів виконання дослідницького та/або творчого завдання, наводить окремі аргументи й приклади
8	Учень / учениця: зіставляє, порівнює за визначеними критеріями почуте; добирає прийнятний із запропонованих способів для унаочнення й візуалізації інформації; виконує окремі пошукові завдання за запропонованим алгоритмом, зокрема під час роботи в групі, за потреби звертаючись по допомогу; розв'язує проблемні	Учень /учениця: зіставляє, порівнює за визначеними критеріями зміст прочитаного / переглянутого; добирає прийнятний із запропонованих способів для унаочнення й візуалізації інформації; виконує окремі пошукові завдання за запропонованим алгоритмом, зокрема під час роботи в групі, за потреби звертаючись по допомогу;	Учень/учениця: створює власні висловлення різних письмових жанрів, зокрема повідомлення в цифровому середовищі, ураховуючи мету та адресата, записує їх відповідно до вимог жанру, взаємодіє з іншими особами в цифровому середовищі; відповідає на запитання вчителя щодо завершеності власного висловлення в переданні інформації; частково коригує написане щодо	Учень / учениця: порівнює, зіставляє наукову інформацію з обраних джерел про мовні та мовленнєві одиниці, мовні та літературні явища, порівнює матеріал за визначеними ознаками; виконує окремі дослідницькі та/або творчі завдання за запропонованим алгоритмом, зокрема під час роботи в групі; розв'язує проблемні ситуації відомим способом під керівництвом учителя; долучається

	ситуації відомим способом під керівництвом учителя; заохочує до спілкування й долучається до обговорення певної теми; наводить аргументи й приклади щодо почутого	розв'язує проблемні ситуації відомим способом під керівництвом учителя; долучається до обговорення змісту й форми прочитаного / переглянутого, наводить аргументи й приклади	змісту та форми (орфографія, пунктуація, граматичні форми слів); використовує стандартні мовні засоби під час створення власних висловлень, припускаючись різного виду помилок.	до обговорення процесу та результатів виконання дослідницького та/або творчого завдання, наводить аргументи й приклади, доречно використовуючи наукові поняття
9	Учень / учениця: аналізує отриману з різних джерел інформацію за визначеними критеріями, перетворює почуте в різні форми повідомлень; обґрунтовує зв'язок почутого з власним життєвим досвідом; виконує пошукові завдання, зокрема під час роботи в групі; розв'язує проблемні ситуації відомим способом; ініціює спілкування та обмінюється інформацією щодо обговорюваної теми; наводить доречні аргументи й приклади щодо висловленої думки	Учень / учениця: аналізує отриману з кількох текстів / медіатекстів інформацію за визначеними критеріями, інтерпретує зміст прочитаного / переглянутого й перетворює його в різні форми повідомлень; обґрунтовує зв'язок прочитаного / переглянутого з власним життєвим досвідом; виконує пошукові завдання, зокрема під час роботи в групі; розв'язує проблемні ситуації відомим способом; обмінюється інформацією щодо обговорюваної теми, наводить доречні аргументи й приклади щодо висловленої думки	Учень / учениця: створює власні висловлення різних письмових жанрів, зокрема повідомлення в циф-ровому середовищі, ураховуючи мету та адресата, записує їх відповідно до вимог жанру, взаємодіє з іншими особами в цифровому середовищі; аналізує власний текст з огляду на його цілісність, повноту і завершеність у переданні інформації в умовах взаємодії (зокрема в цифровому середовищі) з учителем або однокласниками; коригує і уточнює власне висловлення (за потреби); вправно використовує стандартні мовні засоби під час створення власних висловлень.	Учень / учениця: аналізує інформацію з різних джерел щодо мовних і мовленнєвих одиниць, мовних і літературних явищ, упорядковує / представляє її в різні способи; виконує дослідницькі та/або творчі завдання, зокрема під час роботи в групі, відомим способом; обговорює результати наукової та/або творчої роботи, доречно коментує їх, спираючись на знання про мовні та мовленнєві одиниці, мовні та літературні явища
10	Учень / учениця: інтегрує істотну й потрібну для виконання завдань інформацію з різних джерел; виконує пошукові й окремі творчі завдання, зокрема під час роботи в групі; обирає доцільний спосіб розв'язання проблемних ситуацій; обирає доречний спосіб комунікативної взаємодії в групі; переконливо аргументує свою позицію щодо обговорюваної теми	Учень / учениця: інтегрує істотну й потрібну для виконання завдань інформацію з різних текстів / медіатекстів; виконує пошукові й окремі творчі завдання, зокрема під час роботи в групі; обирає доцільний спосіб розв'язання проблемних ситуацій; обстоює свою позицію щодо обговорюваної теми	Учень / учениця: створює власні висловлення різних письмових жанрів, зокрема повідомлення в цифровому середовищі, ураховуючи мету та адресата, записує їх відповідно до вимог жанру, дискутує в цифровому середовищі; самостійно аналізує власний текст з огляду на його цілісність, повноту і завершеність у переданні інформації, толерантність і академічну добросовісність; коригує і уточнює власне висловлення (за потреби); вправно використовує різноманітні мовні засоби під час створення власних	Учень / учениця: інтегрує істотну й потрібну інформацію з різних джерел, виявляючи проблеми, що можуть бути досліджені науково, визначає способи використання досліджених одиниць і явищ у власній творчості; виконує дослідницькі та/або окремі творчі завдання самостійно або в групі; обирає доцільний спосіб розв'язання проблемних ситуацій; аргументує власну позицію щодо наукових та/або творчих питань, зокрема в межах вирішення спільних завдань, спираючись на авторитетні джерела

11	<p>Учень /учениця: узагальнює інформацію з різних джерел, оцінює її за визначеними критеріями; виконує пошукові й творчі завдання, зокрема під час роботи в групі; комбінує різні способи виконання завдань у нестандартних ситуаціях; обирає ефективний спосіб комунікативної взаємодії в групі; розвиває ідеї / думки учасників спілкування щодо обговорюваної теми та вибудовує логічну аргументацію для вирішення спільних завдань</p>	<p>Учень /учениця: узагальнює інформацію з різних текстів / медіатекстів, оцінює її за визначеними критеріями; виконує пошукові й творчі завдання, зокрема під час роботи в групі; комбінує різні способи виконання завдань у нестандартних ситуаціях; розвиває ідеї / думки учасників обговорення прочитаного / переглянутого, вибудовує логічну аргументацію для вирішення спільних завдань</p>	<p>висловлень</p> <p>Учень / учениця: створює власні висловлення різних письмових жанрів, зокрема повідомлення в цифровому середовищі, урахувавши мету та адресата, записує їх відповідно до вимог жанру з елементами візуалізації (за потреби), дискутує в цифровому середовищі; самостійно аналізує власний текст з огляду на його цілісність, повноту і завершеність у переданні інформації, толерантність і академічну добросовісність; коригує і уточнює власне висловлення (за потреби); вправно використовує різноманітні мовні засоби під час створення власних висловлень</p>	<p>Учень / учениця: узагальнює й оцінює за визначеними критеріями наукову інформацію щодо мовних і мовленнєвих одиниць, мовних і літературних явищ; виконує дослідницькі та/або творчі завдання, зокрема під час роботи в групі; використовує мовні засоби для втілення творчих задумів, виявляючи власні вподобання; розвиває наукові / творчі ідеї учасників обговорення, вибудовує логічну аргументацію на основі знань про мовні та мовленнєві одиниці, мовні та літературні явища</p>
12	<p>Учень /учениця: оцінює отриману з різних джерел інформацію, доцільно використовує її в різних ситуаціях; виконує пошукові, творчі завдання, зокрема під час роботи в групі; адаптує різні способи виконання завдань відповідно до змінюваних умов, урахувавши ризики й прогнозуючи наслідки; виступає посередником у спілкуванні, демонструє толерантність до різних поглядів і надає роз'яснення за потреби іншим учасникам</p>	<p>Учень /учениця: оцінює отриману з різних текстів / медіатекстів інформацію, доцільно використовує її в різних ситуаціях; виконує пошукові, творчі завдання, виявляючи оригінальність, зокрема під час роботи в групі; адаптує різні способи виконання завдань відповідно до змінюваних умов, урахувавши ризики й прогнозуючи наслідки; переконливо аргументує позицію щодо прочитаного / переглянутого, виявляє толерантність до різних поглядів</p>	<p>Учень /учениця: створює власні висловлення різних письмових жанрів, зокрема повідомлення в цифровому середовищі, урахувавши мету та адресата, записує їх відповідно до вимог жанру з елементами візуалізації (за потреби), дискутує в цифровому середовищі; самостійно аналізує власний текст з огляду на його цілісність, повноту, завершеність у переданні інформації, толерантність і академічну добросовісність; коригує й уточнює (за потреби); вільно використовує мовні засоби, зокрема експериментує з ними, під час створення власних висловлень, надаючи їм індивідуальних рис.</p>	<p>Учень / учениця: оцінює отриману з різних джерел наукову інформацію про мовні та мовленнєві одиниці, мовні та літературні явища, доцільно використовує її в дослідницькій і творчій діяльності; виконує самостійно або в групі дослідницькі завдання (від постановки проблеми до представлення результатів); оригінально використовує мовні засоби для втілення творчих задумів; узгоджує різні позиції щодо наукових та/або творчих питань, спираючись на системні знання про мовні та мовленнєві одиниці, мовні та літературні явища й визнаючи можливість множинних поглядів</p>

Додаткове читання

1. Азімов А. «Відчуття влади»
2. Верн Ж. «Двадцять тисяч льє під водою»
3. Гемінгвей Е. «Кішка на дощі»
4. Дікенс Ч. «Пригоди Олівера Твіста»
5. Дюма О. «Три мушкетери»
6. Конан Дойл А. «Оповідання про Шерлока Холмса» (1-3 за вибором)
7. Крісті А. «Десять негреньят»
8. Купер Ф. «Звиробій», «Останній із могікан» (1 за вибором)
9. Лондон Дж. «Біле Ікло», «Поклик предків» (1 за вибором)
10. Монтгомері Л. М. «Енн із Зелених дахів», «Енн із Ейвонлі», «Емілі з місячного серпа», «Емілі виростає», «Емілі у вирі життя» (1 за вибором)
11. О. Генрі. «Вождь червоношкірих»
12. Олдрідж Дж. «Останній дюйм»
13. Пірс Ф. «Том і опівнічний сад»
14. Рід Т. М. «Вершник без голови», «Квартеронка», «Морське вовчєня» та ін. (1 за вибором)
15. Уайт Т. Х. «Меч в камені», «Відпочинок місис Мешем»
16. Уеллс Г. «Чарівна крамниця»

Із сучасної літератури

17. Амонд Д. «Скеліг»
18. Больман С. «А пані Медокс тут як тут», «Пані Медокс і радість маленьких речей», «Пані Медокс і школа фантазії» (1-2 за вибором)
19. Джонс Д.В. «Мандрівний Замок Хаула»
20. Желязни Р. «Хроніки Амбера»
21. Патерсон К. «Міст у Терабітію»
22. Пекарська М. Цикл «Клас пані Чайки» (1-2 за вибором)
23. Пулман Ф. Трилогія «Темні початки» («Північне сяйво», «Магічний ніж», «Янтарне скло») (1-2 за вибором)
24. Ролінг Дж. «Гаррі Поттер і келих вогню»
25. Сашар Л. «Ями»
26. С'юелл А. «Чорний красень»
27. Шмітт Е.Е. «Діти Ноя»
28. Сучасна зарубіжна поезія (1-2 за вибором)
29. Народні та літературні балади.
30. Ніл Річард Мак-Кіннон Гейман (нар. 1960) «Кораліна».
31. Д.В. Джонс. «Мандрівний замок Хаула».

Електронні ресурси зарубіжної літератури для учнів

Центральна бібліотека України для дітей <https://chl.kiev.ua/default.aspx?id=68>

Бібліотека світової літератури. Оригінали та переклади <https://www.ae-lib.org.ua/>

КЛЮЧ («Краща література юним читачам») <https://chl.kiev.ua/key>

Львівська обласна бібліотека для юнацтва імені Романа Іваничука <http://bibliotekanarynku.com/>

Національна бібліотека України для дітей <https://chl.kiev.ua/Default.aspx?id=3834>

Полтавська обласна бібліотека для дітей імені Панаса Мирного <http://odb.poltava.ua/>

Фанфіки українською <http://fanfikyua.blogspot.com/>

Централізована система бібліотек для дітей м. Дніпро <http://www.childlib.dp.ua/>

Бібліотека Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (культурно-просвітницький блок)
<http://surl.li/qqbi>

Електронна бібліотека «Librarius» <https://librarius.pro/>

Електронна бібліотека «Чтиво» <https://chtyvo.org.ua/>

Укладачі - Адріана Химинець, Олександр Первак